

COLUMNNA

Gea u na u taschair

Essas vus in «dumandader» u in «supponider»?

DAD ANDREA L. RASSEL,
KREUZLINGEN

Ils gurus d'etichetta e da cumporment hancon-juncturaauta. I parache nus tutshajangronds deficits en questsecturs. Ilcusseg general da questi gurus sch'iva per tractarinvita-zionsnungiavischadas u dumondas per survetschs, è e restaadinailmedem: dirna. Quai parad'esser in mantra inutil en la guerra-cunterlasdrogas. Ma en la guerracunterils parents chevulan star surnotg per duasemnas u encuntercol-legAschevulan far far nus lurlavur en biro, para la formulaziun da dunnaEmily Post – inacorifea en dumondas da maniera – d'es-ser in standard d'aur: «I ma displascha ma quain'èbetgpussibel!». Stig-sasn'ènnagutauterch'ina-nivitaziun per negoziar. Dunna Emily lascha era valairrespostascomicass-co: «Oh, perduna! Quai navabetg, jauhaigia in rendez-vouscunmiatelevisiun!». Persunalmain ma plaschan era respotaspli u main tau-tologicassco «Jounasaibetg, perquaichejaunapossbetg!». Però èn quai mo variaziuns dal tema: la migla via da dir da na è da dir na. E da taschair suenter.

Quai para dentant d'esser ina lecziu che nus n'essan betg buns d'emprender, sche jau guard las plunas da cu-deschs ch'empermettan d'ans gidar da dir na. «Nein –Neinsagen», «Selbsbewusst Nein sagen», «Nein sagen Ratgeber», «Nein sagen lernen», «Angst, Nein zu sagen», «5 Tipps zum Nein sagen»...

Iparach'ilseditursnalegi-anbetgluragencudesch.

Legendils texts sin lascu-vertasvegn'inscurclàd'inala-vina da psicologiipopulara e da tips co meglierarl'ex-perientscha da l'atgnavalur, co irenturncunil sentiment d'esser la culpa, etc. Ma i pudess era valair la pain-ad'intercurrii, sch'ina part dal problem napudessbe-tgavaires origin en inasim-plamalchapentscha da dus tips d'umans: quelschedu-mondan e quelschesuppo-nan.

La destincziuntranter-quellasduasgruppaside-rivad'in web-posting d'AndreaDonderi. Siateo-riadi, che nus essancre-schidssiededutgads en inadalasduasculturas. En la cultura da dumandar-crescha la gieudsi-cunl'ideach'inspoduman-dar tut – in survetsch, agid, daplipaja – maadi-naconsciousche la resposta a la dumonda pudess era esser in na. En la cultura da supponer da l'autra-vartdumonda la gieudmo per survetschssch'ellapo-spetgar in geascorespo-sta. Quai pretendadals «supponiders» fitgbunas antennas. Sch'in «supponider» disponadala-s antennas e «senta» il bun mu-ment, nasto el gnancdu-mandardirectamainilsur-

vetsch, el survegn per re-glain'offerta.

Nagina da quellascul-turas è fallada, pe-ròsch'in «dumandader» s'inscuntracun in «suppo-nider» resultan problems. In «dumandader» napen-sabettghela dumondada-pudairpernottarduasemnas en vossachombra da gi-astssiagarmadia, masche-vusfaschais part da la cul-tura da supponer, udissu-quelladumondascoimper-tinenza, ma vusavaifadia da girna. Voss patrunche-dumonda da finiril project enfinmesemnapudessesser in «dumandader» che-aczepta era in na. Schevu-sessas in supponider, udiss-vussiadumondaperòscopretensiun.

Ils cudeschs d'agid em-provan da transfurmar nus tuts en «dumandaders». Gieud trenada da dumandar e da refusar cun grond plaschair. La gronda quantitat da cudeschsvendids augmenta però la probabilitad, che la persu-nacheans dumonda per in survetsch fetschiapart da la cultura da «dumandaders» e sappiapiaviverpaschaivla-maincun in na. Piaschaina e guardaitgeche capita. Pre-sumadamainnagut!